

یادی از شیخ مصطفی رهنما، موسس نخستین تشکل حمایت از حقوق مردم فلسطین

مجاهد راه قدس

شیخ مصطفی رهنما معتقد بود اتحاد مسلمین مهم ترین کلید حل مسأله فلسطین است

حجت الاسلام شیخ مصطفی رهنما، روحانی مبارزی بود که نخستین تشکل حمایت از حقوق مردم فلسطین در مقابل غاصبان صهیونیستی در ایران را به نام «جمعیت مسلم آزاد» تاسیس و فعال کرد. شیخ مصطفی رهنما از خاندانی روحانی و مبارز از کرمانشاه برخاسته و برادران واحدی در فدائیان اسلام دایی‌های او محسوب می‌شدند. خاندان او در دوره رضا شاه معروف به مبارزه و مقاومت بودند. فضای باز سیاسی دهه ۲۰ زمینه این فعالیت‌ها را تشدید کرد اما دیگر کرمانشاه برای این امر کافی نبود. رهنما در خاطراتش نقل می‌کند: «من بعد از طی دوره سربازی در کرمانشاه در سال ۱۳۲۹ در ۲۵ سالگی تصمیم گرفتم به تهران مهاجرت کنم و در آنجا به فعالیت‌های دلخواهم بپردازم. مهم ترین دغدغه‌ام در آن سال‌ها مسأله فلسطین بود که نجات آن را منوط به اتحاد مسلمین می‌دانستم و توجه من به این مسأله در آغاز از طریق کتاب‌هایی که در این باره خواندم، بود بویژه تلاش‌های دشمن برای ایجاد تفرقه بین مسلمین بیشتر مورد توجه‌ام قرار گرفت...»

داشته: وی ۲۱ بار دستگیر شده و بیش از ۵ سال از زندگی خود را در حبس و تبعید گذرانده است. شیخ رهنما در یکی از مصاحبه‌های خود گفته است: «در زندان قزل قلعه با شهید مطهری هم‌زندان بودم و یادم هست که افسرها بشدت از او حساب می‌بردند؛ همچنین مدتی را هم با دکتر علی شریعتی و پدر بزرگوار ایشان در زندان گذراندم. به خاطر نوشتن مقاله «هلی شدن کانال سوئز» مدتی تحت تعقیب بودم که حتی سفیر سوریه در ایران به من پیشنهاد داد مرا از ایران خارج کند که نپذیرفتم و به بابل رفتم و در نهایت از طریق شهربانی دستگیر شدم. آنجا بازجویی می‌خواستند اعتراف کنم که با سفارت شوروی در ارتباط هستم تا بتوانند من را به عنوان جاسوس اعدام کنند و چون اعترافی در این مورد نکردم بشدت مرا مورد شکنجه قرار دادند. یادم هست کسی که شکنجه‌ام می‌کرد مرد تنومندی بود که با چوب بزرگی بین کتف‌هایم می‌زد یا به طور متوالی محکم بر سرم می‌کوبید و طوری با شدت این کار را انجام می‌داد که به او گفتم به خودت رحم کن ببین چه عرقی کردی؟! یا اینکه نور زیاد و صداهای بلند برای مدت زمان طولانی برای من ایجاد می‌کردند یا مانع خوابیدن می‌شدند. در اثر تحمل این شکنجه‌ها دچار عارضه‌های بدنی شدم به طوری که دکترها تشخیص دادند در مغزم آب جمع شده است.» شیخ مصطفی رهنما در یکی از مصاحبه‌های خود چنین

این پیر مجاهد که متولد اسفندماه ۱۳۰۴ در کرمانشاه است، تحصیلات دینی خود را در قم و نجف گذرانده و شاگرد بزرگوارانی چون مرحوم علامه شیخ محمدحسین آل کاشف الغطاء بوده است؛ کسی که در سال ۱۳۵۰ در کنگره جهانی اسلام در بیت المقدس گفت: «اختلاف و جدایی از خصلت‌هایی است که در درون ما ریشه دوانده و ما را بیچاره کرده است. اختلاف اندیشه و آزادی فکر از ویژگی‌های انسان است... اما مصیبت این است که اختلاف نظر به دشمنی بگراید... هر ملتی با ۳ چیز می‌تواند قیام کند: مردم توانا، اندیشه درست و کوشش دائم.» در احوالات این روحانی مبارز آورده شده است: «شیخ مصطفی رهنما در طول دوران طولانی مبارزات خود غالباً با جمع محدودی از همفکرانش فعالیت می‌کرد و محوریت آنان را برعهده داشت. رهنما را می‌توان مبارزی مستقل و تا حدودی تکرر تلقی کرد که هر چند با تشکیل «جمعیت مسلم آزاد» در سال ۱۳۳۰ و نشر ارگان آن یعنی مجله «حیات مسلمین» سعی کرد تشکیلاتی عمل کند اما از آنجایی که تعدادی انگشت‌شمار از افراد، جذب جمعیت مذکور شدند، ناچار او به تنهایی این راه را ادامه داد. تردیدی نیست که دغدغه‌های اصلی وی در این حرکت «مذهب» و «دینداری» بود.» محمدجمال رهنما درباره شخصیت مبارز پدرش اظهار

در تمام دوران مبارزاتم سعی کردم به انحای مختلف مسأله فلسطین را طرح و افکار عمومی را به سوی آن جلب کنم. ایشان در ادامه خاطراتش مهم‌ترین اقداماتش را در این باره به این شرح بیان کرده است: صدور اعلامیه‌ای با عنوان «هیات علمیه بیت المقدس» به همراه آیت‌الله طالقانی و آیت‌الله میرزا خلیل کمره‌ای در اعتراض به به رسمیت شناختن اسرائیل توسط حکومت پهلوی، پس گرفتن رسمیت «دفاکتو» اسرائیل از سوی دولت مصدق در پی درخواست وی و همفکرانش از وزارت امور خارجه وقت، برقراری مجدد رسمیت اسرائیل توسط دولت کودتا و تلاش مجدد آنان برای پس گرفتن آن و انصراف عبدالرحمن عارف، رئیس‌جمهور وقت عراق برای سفر به ایران در پی افشگری وی و همفکرانش درباره ارتباط ایران با اسرائیل بعد از کودتا. همچنین دولت برای شرکت وی در اجلاس موتمر اسلامی در اردن به رغم حضور برخی همفکرانش نظیر: آیت‌الله طالقانی، آیت‌الله میرزا خلیل کمره‌ای، صدرالاشراف و... در این اجلاس، گذرنامه صادر نکرد اما با این وجود اعلامیه‌ای مستدل با همکاری میرزا خلیل کمره‌ای در اعتراض به شناسایی اسرائیل توسط دولت ایران صادر و آن را به اجلاسیه مذکور ارسال کرد و همچنین آن را در نشریه مهرگان منتشر کرد و مواردی از این قبیل که تا سال‌های اخیر این فعالیت‌ها ادامه یافته است.

یک هفته بعد از پیروزی انقلاب، وقتی عرفات به ایران آمد، رهنما به علت همین سابقه مبارزاتی در حمایت از فلسطین، در کنار عرفات در دیدار با امام حضور یافت و حتی شعری در ارتباط با آرمان فلسطین برای امام قرائت کرد که مورد توجه امام قرار گرفت. وی سال بعد نیز مجدداً به اتفاق دخترش لیلا خالد - که اسم دخترش را به نام یکی از زنان مبارز فلسطینی گذاشته بود - به دیدار امام رفت که مورد استقبال ایشان قرار گرفت

